

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 528/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Slovenské banské múzeum**, Kammerhofská 178/2, Banská Štiavnica, IČO 35 998 652, zastúpeného advokátkou JUDr. Ivanou Kochanskou, Farská 33, Nitra, proti uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 37Up/1840/2024 zo 16. mája 2025 a sp. zn. 37Up/1840/2024 z 11. júna 2025 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v upomínamom konaní platobným rozkazom sp. zn. 37Up/1840/2024 zo 14. januára 2025 uložil sťažovateľovi ako žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu s príslušenstvom alebo v tej istej lehote podať odpor.

3. Sťažovateľ doručil okresnému súdu odpor proti platobnému rozkazu. Okresný súd napadnutým uznesením zo 16. mája 2025, vydaným vyšším súdnym úradníkom, odmietol odpor sťažovateľa s poukazom na § 12 ods. 1 písm. c) zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínamom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínamom konaní“) pretože bol podaný inak ako podľa § 11 ods. 2 zákona o upomínamom konaní. V dôvodoch rozhodnutia ozrejmil, že sťažovateľ podal odpor elektronickým spôsobom do elektronickej schránky súdu, autorizoval ho, avšak nepodal ho na predpísanom formulári v zmysle § 11 ods. 2 zákona o upomínamom konaní. Sťažovateľ použil tlačivo, ktoré mu bolo zaslané do elektronickej

schránky spolu s platobným rozkazom, ktoré vyplnil ako elektronický dokument vo formáte pdf. V zmysle zákona o upomínacom konaní však musí takéto podanie vytvoriť ako originálne podanie prostredníctvom autorizovaného portálu (eŽaloby alebo slovensko.sk), následne ho autorizovať a odoslať prostredníctvom tohto portálu.

4. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej tvrdil, že použil na vypracovanie odporu elektronický formulár zverejnený na oficiálnej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo“) a poslal ho prostredníctvom autorizovaného portálu slovensko.sk príslušnému súdu. Z § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní a ani zo žiadneho zákonného ustanovenia zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) mu nevyplýva povinnosť vytvoriť originálne podanie prostredníctvom autorizovaného portálu, následne ho autorizovať a odoslať prostredníctvom tohto portálu.

5. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol sudca okresného súdu, ktorý ju zamietol napadnutým uznesením z 11. júna 2025. Zdôraznil, že dôvodom odmietnutia odporu bola skutočnosť, že nesplnil formálne náležitosti podaného odporu, hoci o možných spôsoboch jeho podania bol podrobne poučený v platobnom rozkaze. Postup, ktorý zvolil sťažovateľ (vyplniac elektronický dokument, ktorý následne uložil do vlastného počítača vo forme pdf., vytlačil, oskenoval, t. j. sám previedol opäť do elektronickej podoby, následne autorizoval a odoslal súdu ako prílohu prostredníctvom svojej elektronickej schránky), nevyplýval ani z poučenia súdu a ani z relevantnej právnej úpravy. Použitie určeného elektronického formulára v upomínacom konaní predstavuje kogentnú podmienku, s ktorej nesplnením zákon výslovne spája ako následok odmietnutie odporu. Postup vyššieho súdneho úradníka tak nemožno označiť za neprípustne formalistický. Zároveň dodal, že sťažovateľ mohol podať odpor aj v listinnej forme, pre ktorú zákon nevyžaduje také prísne formálne náležitosti. Pre podporu správnosti svojich záverov poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax všeobecného i ústavného súdu (napr. IV. ÚS 118/2020, I. ÚS 490/2024, II. ÚS 241/2025, III. ÚS 293/2024 a pod.).

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenia za arbitrárne a svojvoľné. Prístup okresného súdu označil za formalistický, pretože spôsobil, že samotný obsah odporu nebol preskúmaný a sťažovateľ bol zbavený možnosti vecnej obrany. Zotrváva na názore, že odpor, tak ako ho podal, spĺňa požiadavky uvedené v § 3 písm. i) zákona o e-Governmente. Sťažovateľ vyplnil predmetný elektronický formulár na webovej stránke ministerstva a poslal ho prostredníctvom autorizovaného portálu príslušnému súdu. Zo žiadneho právneho predpisu mu nevyplývala povinnosť „vytvoriť originálne podanie“. Sťažovateľ nezanedbal zákonné podmienky podania odporu, ale konal v dobrej viere a využil nástroj, ktorý mu poskytol štát prostredníctvom verejne dostupného elektronického formulára. Z ústavného hľadiska nie je podľa sťažovateľa udržateľný taký prístup, v zmysle ktorého sa súd pri skúmaní prípustnosti odporu obmedzí len na posúdenie prípustnosti odporu z hľadiska formy a v prípade uplatnenia odporu kladie na sťažovateľa neprimerané a neakceptovateľné požiadavky, ktoré sa priečia účelu a zmyslu právnej úpravy odporu.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením zo 16. mája 2025:

7. Napadnuté uznesenie zo 16. mája 2025 vydal vyšší súdny úradník. Podľa § 239 ods. 1 CSP proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému vyšším súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na jeden zo základných princípov konania o ústavných sťažnostiach, ktorým je princíp subsidiarity. V zmysle uvedeného princípu zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

8. Uznesenie vyššieho súdneho úradníka bolo predmetom prieskumu zo strany sudcu okresného súdu v sťažnostnom konaní iniciovanom na základe sťažnosti sťažovateľa, čo vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia práv a zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením z 11. júna 2025:

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorým malo dôjsť napadnutým uznesením okresného súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa nasmerovanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o odmietnutí odporu z dôvodu nesplnenia zákonom vyžadovaných náležitostí. Sťažovateľ s napadnutým uznesením nesúhlasí a považuje ho za príliš formalistické.

10. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

11. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

12. Po preskúmaní napadnutého uznesenia, v rámci ktorého ústavný súd posudzoval zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že nezistil, že by výklad právnych noriem aplikovaných vo veci sťažovateľa a závery okresného súdu v napadnutom uznesení boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia relevantných ustanovení, ktorá by bola popretím podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu.

13. Ustanovenia zákona o upomínacom konaní poskytujú alternatívny spôsob riešenia sporov o peňažné plnenie a upravujú výlučne elektronické konanie, v ktorom sa rozhoduje o vydaní platobného rozkazu. Možno preto konštatovať, že ide o elektronickú alternatívu k už existujúcemu režimu platobného rozkazu, ktorý je upravený v Civilnom sporovom poriadku. Zákon predpokladá posielanie návrhov vo forme štandardizovaných elektronických formulárov zverejnených na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Štandardizované formuláre sprevádzajú celé konanie, a to aj pre prípad podania odporu, ak je tento podaný elektronickými prostriedkami. Vzhľadom na to, že ide o alternatívny spôsob riešenia konkrétneho druhu sporov, ktorého účelom bolo najmä urýchlenie vyriešenia určitej sporovej agendy, zákonodarca vyžaduje pre tento typ súdneho konania formálnu prísnosť v podobe formulárového konania.

14. V tejto súvislosti sa žiada uviesť, že ústavný súd posudzoval súlad § 11 ods. 2 a § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní s čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a nálezom sp. zn. PL. ÚS 10/2023 z 24. januára 2024 nevyhovelo návrhu na vyslovenie nesúladu daných ustanovení s ústavou a dohovorom. Napadnuté ustanovenia sú v súlade s napadnutými referenčnými článkami ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu. Ústavný súd aj v prípade sťažovateľa poukazuje na právne závery uvedené v predmetnom náleze, na ktoré odkazuje (pozri PL. ÚS 10/2023).

15. Z § 11 ods. 2 a § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní vyplýva, že žalovaný vzhľadom na svoje procesné postavenie je v určitej akceptovateľnej „výhode“, pretože na rozdiel od žalobcu má možnosť podať odpor proti platobnému rozkazu aj v písomnej forme osobne do podateľne okresného súdu alebo prostredníctvom poštového podniku, čo zdôraznil v napadnutom uznesení aj okresný súd. Ak sa však rozhodne pre elektronickú formu komunikácie, musí rešpektovať podmienky tejto formy komunikácie formulárového konania uvedené v § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní.

16. V tejto veci okresný súd sťažovateľovi zrozumiteľne a pomerne vyčerpávajúco vysvetlil, v čom spočívajú vady ním podaného odporu, ako mal byť odpor správne podaný, aby splňal podmienky vyplývajúce zo zákona o upomínacom konaní, vrátane toho, čo sa rozumie originálom dokumentu (body 11 až 18 napadnutého uznesenia). Sťažovateľ síce podal odpor elektronicky, ale nie prostredníctvom na to určeného formulára (čo napokon v ústavnej sťažnosti potvrdil). Podstatné je, že mal objektívnu možnosť riadne uplatniť svoje procesné práva, t. j. podať odpor, a bolo na jeho zvážení, akou formou tak urobí. Jedinou požiadavkou bolo, aby táto forma vyplývala z ustanovení zákona o upomínacom konaní. Pokiaľ si zvolil formu elektronického podania s vopred nastavenými pravidlami, o ktorých bol preukázateľne poučený, jeho argumentácia týkajúca sa nadmerne formalistického prístupu okresného súdu pri posúdení splnenia podmienok na podanie odporu vyžadovaných zákonom o upomínacom konaní neobstojí. Nedodržaním prísne stanovených a vyžadovaných formálnych podmienok na podanie odporu sa sťažovateľ sám vystavil zákonom

predvídanému následku v podobe odmietnutia odporu podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní. V takom prípade už okresný súd nemal povinnosť vysporiadať sa s podaným odporom z hľadiska relevantnosti v ňom uvedených námietok. Ak teda okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o odmietnutí odporu zamietol na už popísanom základe, nemožno také rozhodnutie považovať za arbitrárne a ústavne neudržateľné.

17. Ústavný súd, opätovne zdôrazňujúc súladnosť postupu podľa už uvedených ustanovení zákona o upomínacom konaní, poukazuje na svoj už stabilný právny názor vyjadrený napr. v rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, podľa ktorého uplatňovanie zákona v súdnom konaní a postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi) nemožno hodnotiť ako porušenie základných ľudských práv, teda ani považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ak teda okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o odmietnutí odporu zamietol, nemožno také rozhodnutie považovať za arbitrárne a ústavne neudržateľné.

18. Súčasne ústavný súd dodáva, že uvedenú problematiku používania elektronických formulárov v upomínacom konaní už opakovane riešil. Ide o uznesenia ústavného súdu, ktorými boli ústavné sťažnosti odmietnuté z totožných dôvodov a na ktoré v napadnutom uznesení poukázal i okresný súd. Ústavný súd nevidí žiadnu anomáliu v práve prejednávanom prípade, a teda ani žiaden výnimočný dôvod na to, aby sa od uvedených záverov odchýlil.

19. V napadnutom uznesení ústavný súd nevhliadol žiadne vybočenie z ústavnoprávných požiadaviek kladených na zachovávanie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2025

Jana Baricová
predseda senátu